

Oponentský posudek

Bakalářská práce:

Odsun Němců z Jindřichova Hradce

Tereza Dvořáková

Práce Terezy Dvořákové se věnuje konkrétní historické události – odsunu německého obyvatelstva z Jindřichova Hradce. V samotném úvodu autorka objasňuje o svoji osobní motivaci zpracovávat dané téma, včetně jisté kontinuity zájmu o ně. Na práci je to patrné, jednoznačně z ní plyne autorčina znalost prostředí, stejně jako dobrá orientace v pramenech.

Práce je rozdělena na několik částí, přičemž autorka se snaží přistupovat k vysvětlení fenoménu odsunu z širšího hlediska – proto má v práci své místo i poměrně rozsáhlá kapitola starších dějin Jindřichova Hradce – autorka nás tím poměrně podrobně uvádí do historického kontextu vývoje místa, především v souvislosti s národnostními vztahy mezi Čechy a Němci. Následně již mapuje události zejména let 1945 a 1946, přičemž dané období dělí tematicky na události bezprostředně po osvobození – květnové dny roku 1945, dále události spojené s tzv. divokým odsunem- Zde je důležité, že autorka nezůstává pouze na půdorysu samotného města, ale mapuje i události okolních obcí. Dále věnuje svou pozornost fenoménu retribučního soudnictví, včetně konkrétních osudů. Následuje pohled na organizovaný transfer roku 1946.

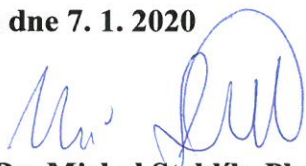
Autorce se daří nejen mapovat dané události, ale také vystihnout některé originální momenty – strategie místních představitelů – například když ilustruje obavy místního národního výboru z masového divokého odsunu, který navrhoval plukovník jezdeckva Vladimír Hobza – nechvalně známá postava odsunu na československo-rakouské hranici prakticky až někam k Moravským Budějovicím. Dochází tak v první fázi k vysídlení pouze části Němců. Autorka kombinuje práci s dosavadní literaturou (především Tomáše Staňka) s archivními materiály i reakcemi tisku – například na retribuční rozsudky. Při práci s prameny je dokáže vytěžit i kriticky zhodnotit. Práce tak zjevně přináší množství nových informací o této kapitole jindřichohradeckých dějin. Jazyk a stylistika práce jsou také kvalitní, byť se autorka místy nevyhne subjektivnějšímu zabarvení.

Pokud bych měl v rámci oponentury některé věci vytknout – spíše na ně upozornit či požádat o vyjádření během oponentury, zmíním několik drobností – které rozhodně nijak nesnižují

úroveň a kvalitu práce. 1) Autorka ilustruje konkrétní osud Marie Bínové (s. 66-69), přičemž na počátku konstatuje: „Marii Bínovou jsem si vybrala z důvodu, že jsem k jejímu případu našla množství materiálů.“ – zde bych očekával poněkud strukturovanější důvod a následnou kritiku pramene, než prosté konstatování „množství materiálů“; 2) Autorka na straně 74 konstatuje – respektive cituje z práce T. Staňka: „Po vynesení rozsudku smrti v retribučních procesech bylo popraveno 356 osob, z toho 38 žen.“ – kladu otázku, zda toto číslo autorka srovnala s údaji v práci Benjamina Frommera, kterého též cituje. Ten uvádí ve své práci, že v českých zemích odsouzeno k smrti 723 osob, rozsudky byly vykonány u 686 z nich. (Frommer, s. 134). Jedná se odlišný údaj oproti citovaným 356 osobám. 3) Autorka se poměrně podrobně věnuje roli V. Hobzy a jeho oddílu během divokého odsunu, možná je na škodu – pro kontext, že neuvádí příklady poprav tzv. rukojmích také v dalších místech jejich působení na československo-rakouské hranici (Staré Město pod Landštejnem, Dačice, Jemnice) – byť chápu, že je to již mimo geografický záběr dané práce. 4) Autorka představuje na několika místech jazykový/národnostní charakter Jindřichova Hradce, kde německá menšina tvořila pouze 5 % obyvatel. Přestože v tabulce v textu na s. 19 uvádí i konkrétní počty (např. v roce 1930 celkem 9792 Čechů a 551 Němců), opakování skutečnosti, že šlo o „pouhých“ 5 % možná zbytečně zastírá fakt, že i toto nízké procento je ovšem z hlediska konkrétního čísla několik stovek osob. Nejde tedy rozhodně o nějakou malou skupinku, ale významnou část obyvatelstva.

Přes tyto drobné připomínky se vracím v závěrečném hodnocení k předchozím odstavcům, kdy konstatuji, že práci považuji za velice kvalitní a doporučuji k obhajobě, za sebe ji hodnotím jako výbornou.

V Praze dne 7. 1. 2020



doc. PhDr. Michal Stehlík, Ph.D.